

GÓRNOŚLĄSKIE STUDIA SOCJOLOGICZNE

SERIA NOWA

**2018, TOM 9,
zeszyt 2:**

*Metropolie jako przedmiot badań —
zagraniczne doświadczenia, polskie oczekiwania*

pod redakcją
Roberta Pyki

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2018

- Redaktor naczelny:** Wojciech Świątkiewicz
- Rada Naukowa:** Dieter Bingen, Krzysztof Frysztacki, Grzegorz Gorzelak, Bohdan Jałowiecki, Kazimierz Krzysztofek, Joanna Kurczewska, Michał Lis, Peter Ondrejko, Andrzej Sadowski, Andrzej Sakson, Janusz Słodczyk, Paweł Starosta, Józef Styk, Marek Ziółkowski, Rudolf Žáček
- Lista Recenzentów:** Anna Barska, Sébastien Bauvet, Valentin Behr, Małgorzata Dymnicka, Ewa Jurczyńska-McCluskey, Zdzisław Krasnodębski, Zbigniew Kurcz, Anna Kwak, Irena Machaj, Andrzej Majer, Janusz Mariański, Marian Niezgoda, Adam Rosół, Krystyna Slany, Renata Suchocka, Maria Szmeja, Anna Śliz, Danuta Walczak-Duraj, Wielisława Warzywoda-Kruszyńska
- Rada Redakcyjna:** Adam Bartoszek, Ewa Budzyńska, Marek Dziewierski, Krystyna Faliszek, Leszek A. Gruszczyński, Sławomira Kamińska-Berezowska, Krzysztof Łęcki, Rafał Muster, Tomasz Nawrocki, Andrzej Niesporek, Robert Pyka, Piotr Skudrzyk, Małgorzata Suchacka, Urszula Swadźba, Marek S. Szczepański, Jacek Wódz, Kazimiera Wódz, Piotr Wróblewski, Zbigniew Zagała
- Redaktor statystyczny:** Małgorzata Tyrybon
- Sekretarz Redakcji:** Justyna Kijonka
gss.redakcja@us.edu.pl
- Adres Redakcji:** Instytut Socjologii
Uniwersytet Śląski w Katowicach
ul. Bankowa 11
40-007 Katowice
tel. +48 32 359 1889
fax +48 32 359 2130

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:
Central and Eastern European Online Library

www.ceeol.com

Spis treści

Wstęp (<i>Robert Pyka, Wojciech Świątkiewicz</i>)	7
---	---

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia — perspektywy pierwszego w Polsce związku metropolitalnego

Krzysztof Bierwiaczonek, Tomasz Nawrocki, Agata Zygmunt: Rola Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych w procesie tworzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii — od deficytu wiedzy do oczekiwań wobec nowej instytucji	11
Robert Pyka: Perspektywy współpracy gmin należących do związku metropolitalnego w województwie śląskim w kontekście powstania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	40
Elżbieta Zuzańska-Żyśko, Sławomir Sitek: Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia w kontekście wyzwań społeczno-gospodarczych	68
Rafał Muster: Dojazdy do pracy mieszkańców Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii — próba analizy zjawiska	81
Agata Zygmunt: Potencjał demograficzny Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii — szanse, zagrożenia, perspektywy	100
Krzysztof Gwosdz, Tomasz Kwiatkowski, Agnieszka Sobala-Gwosdz, Małgorzata Suchacka: Trajektorie rozwoju społeczno-ekonomicznego w przemysłowym obszarze metropolitalnym	120

Metropolitalność i jej konteksty

Katarzyna Kajdanek: Dolnośląskość Wrocławia? O tożsamościowej relacji miasta z regionem	141
Alicja Koterska: Rola dizajnu w konstruowaniu regionalnej tożsamości. Przypadek Górnego Śląska	159
Robert Pyka: Miejska kreatywność jako potencjalny czynnik rozwoju górnośląskiego obszaru metropolitalnego	169
Paweł Pistelok: Wykluczeni i obcy w miejskiej przestrzeni publicznej — próba ujęcia problemu	187

Wzmocnienie statusu metropolii — spojrzenie międzynarodowe / Renforcement du statut des métropoles — regard international croisé

Christelle Morel Journel, Georges Gay: Du district à la métropole : la construction en tension d'une capacité d'action métropolitaine en région stéphanoise	203
Emmanuel Thimonier-Rouzet, Lisa Rolland: Les agences d'urbanisme françaises et la réforme territoriale de 2015. Étude de cas à Lyon	220
Sébastien Bauvet: La construction sociale de la métropole sécuritaire	241
Eric Champagne, Charles-Étienne Beaudry: Les statuts particuliers des grandes villes au Canada : promesses et limites	256
Frédéric Delaneuville: Bratislava face aux enjeux de la métropolisation	272

Z życia Instytutu Socjologii UŚ

Robert Pyka: Działalność Instytutu Socjologii u progu głębokich przemian w polskiej nauce	287
Noty o Autorach	293

Contents

Introduction (<i>Robert Pyka, Wojciech Świątkiewicz</i>)	7
--	---

The Upper Silesian and Zagłębie Metropolis — perspectives of the first Polish metropolitan union

Krzysztof Bierwiaczonek, Tomasz Nawrocki, Agata Zygmunt: The role of the Observatory of Urban and Metropolitan Processes in the process of creating the Upper Silesian and Zagłębie Metropolis — from a knowledge deficit to expectations of the new institution	11
Robert Pyka: Perspectives of cooperation between communes belonging to the metropolitan union in the Silesian Voivodeship in the context of the creation of the Upper Silesian and Zagłębie Metropolis	40
Elżbieta Zuzańska-Żyśko, Sławomir Sitek: The Upper Silesian and Zagłębie Metropolis in the context of socioeconomic challenges	68
Rafał Muster: Commutes to work of inhabitants of the Upper Silesian and Zagłębie Metropolis — an attempt to analyse the phenomenon	81
Agata Zygmunt: Demographic potential of the Upper Silesian and Zagłębie Metropolis — Opportunities, threats, perspectives	100
Krzysztof Gwosdz, Tomasz Kwiatkowski, Agnieszka Sobala-Gwosdz, Małgorzata Suchacka: Divergent paths of socio-economic development in the old industrial region of Katowice, Poland	120

The Metropolitan and its contexts

Katarzyna Kajdanek: Wrocław as a Lower Silesian city? On identity relations between the city and its region	141
Alicja Koterska: The role of design in constructing regional identity. The case of Upper Silesia	159
Robert Pyka: Urban creativity as a potential factor of the development of Upper Silesian metropolitan area	169
Paweł Pistelok: The excluded and strangers in city's public space — an attempt to embrace the problem	187

Empowerment of the status of metropolises — international perspective / Renforcement du statut des métropoles — regard international croisé

Christelle Morel Journel, Gerges Gay: "From district to metropolitan area": tensions in the process of building a metropolitan cooperation in the Saint-Etienne region . . .	203
Emmanuel Thimonier-Rouzet, Lisa Rolland: Urban agencies in France in the face of the territorial reform of 2015. The case of Lyon	220
Sébastien Bauvet: Social structure of a safe metropolis.	241
Eric Champagne, Charles-Étienne Beaudry: The special status of Canada's major cities: promises and limitations	256
Frédéric Delaneuville: Bratislava in view of the issue of metropolization	272

From the Life of the Institute of Sociology

Robert Pyka: Activity of the Institute of Sociology at the threshold of profound changes in Polish science	287
Notes on Contributors	293

Wstęp

Miasta tworzą dominujące środowisko życia człowieka i stanowią miejsca dynamicznego rozwoju, innowacyjności, kreatywności, w których poszukuje się rozwiązań kluczowych problemów współczesnego świata. Poza tym są podstawowym źródłem wielu wyzwań dotyczących kwestii bezpieczeństwa czy zmian klimatu, gdyż zużywają większą część światowej energii i w związku z tym mają znaczący udział w emisji gazów cieplarnianych.

Miejskość zmienia swój wymiar społeczny, ponieważ jest sprzężona z procesami globalizacji, a zatem z mobilnością, intensywnością wszelkiego rodzaju przepływów i współzależności między obszarami miejskimi, których powiązania sieciowe oplatają naszą planetę. Metropolie i obszary metropolitalne stanowią węzły tej sieci, wytwarzając nowego rodzaju relacje z otoczeniem zarówno najbliższym, wskutek zacierania granic między miastem i światem wiejskim, jak i z otoczeniem odległym, w wyniku włączania się w przestrzeń globalnych przepływów.

W połowie 2017 roku zarejestrowany został na mocy specjalnej ustawy pierwszy w Polsce związek metropolitalny obejmujący górnośląski obszar metropolitalny. Kilka miesięcy wcześniej z inicjatywy Uniwersytetu Śląskiego swoją działalność rozpoczęło Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych (OPMiM), skupiające ekspertów z wiodących śląskich uczelni wyższych, którzy włączyli się w przygotowanie wniosku o rejestrację związku metropolitalnego. Jedną z inicjatyw OPMiM było także zorganizowanie we wrześniu 2017 roku międzynarodowej konferencji zatytułowanej „Metropolia pod napięciem”. Konferencja ta stała się ważną platformą dyskusji i wymiany doświadczeń między przedstawicielami tworzącej się Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM) i zaproszonymi ekspertami prezentującymi doświadczenia innych europejskich i światowych metropolii.

Prezentujemy tom „Górnośląskich Studiów Socjologicznych”, który zawiera referaty wygłoszone na konferencji.

Pierwsza część, opatrzona tytułem *Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia – perspektywy pierwszego w Polsce związku metropolitalnego*, w całości poświęcona została problematyce instytucjonalizacji górnośląskiego obszaru metropolitalnego. Większość autorów tekstów w tej części tomu to jednocześnie członkowie OPMiM. Pierwszy z artykułów prezentuje rolę OPMiM jako potencjalnego zaplecza intelektualnego przyszłej metropolii.

Kolejne teksty stanowią analizę potencjałów i deficytów GZM w wymiarze społeczno-gospodarczym, demograficznym, rynku pracy oraz kapitału społecznego, a zatem perspektywy współpracy gmin należących do związku metropolitalnego.

W drugiej części, zatytułowanej *Metropolitalność i jej konteksty*, znalazły się artykuły ukazujące specyfikę obszarów metropolitalnych na tle klasycznych miast. Omówione zostały najważniejsze wymiary metropolitalności odnoszące się do miejskiej kreatywności, a więc także designu, funkcjonowania przestrzeni publicznych oraz kwestii miejskiej i metropolitalnej tożsamości.

Trzecia część, *Wzmocnienie statusu metropolii – spojrzenie międzynarodowe*, składa się z artykułów autorów zagranicznych, prezentujących problematykę pięciu wybranych obszarów metropolitalnych. Metropolia Saint-Étienne jest przedmiotem szkicu przygotowanego przez Christelle Morel Journal oraz Georges'a Gay, którzy są badaczami pracującymi na Uniwersytecie Jean Monnet w Saint-Étienne we Francji. Saint-Étienne jest stolicą jednej z mniejszych francuskich aglomeracji, która status metropolii uzyskała w 2018 roku. Charakterystyka etapów, jakie przeszli wódcy miasta, także w kwestii budowania przywództwa politycznego w obszarze miejskim liczącym kilkadziesiąt gmin, stanowi jeden z wiodących wątków tekstu. Metropolia Lyon jest przedmiotem rozważań Emmanuela Thimoniera-Rouzeta, pracownika Uniwersytetu Lyon 3, a także badacza Agencji Urbanistycznej Obszaru Metropolitalnego Lyonu (UrbaLyon), oraz Lisy Rolland, badaczki z Państwowej Wyższej Szkoły Architektury w Lyonie. Aglomeracja Lyonu stanowi drugą po Paryżu francuską metropolię, której proces instytucjonalizacji sięga lat 60. XX wieku. Obecnie Lyon jest jedyną we Francji metropolią działającą jako pełnoprawna jednostka samorządu terytorialnego. Do rzeczywistości metropolii francuskich w kontekście bezpieczeństwa i zarządzania ryzykiem nawiązuje Sebastian Bauvet, związany z Laboratorium badań nad nierównościami społecznymi w Centrum Maurice Halbwachs w Paryżu. Z kolei Toronto i Montreal to przykłady największych metropolii kanadyjskich. Ewolucją ich statusu w ramach federalizmu kanadyjskiego zajęli się Eric Champagne, profesor w Wyższej Szkole Studiów Politycznych i dyrektor Centrum Badań nad Współrządzeniem na Uniwersytecie w Ottawie, oraz Charles-Étienne Beaudry, doktorant i asystent na tejże uczelni. Dostrzeżenie znaczącej roli metropolii w rozwoju gospodarczym skłoniło władze prowincji Ontario i Quebecu do przyznania przedstawianym miastom specjalnego statusu wśród miast Kanady. Analiza porównawcza nowego statusu Toronto i Montrealu wynika z faktu ich przynależności do odrębnych prowincji, które w kanadyjskim systemie federalnym charakteryzują się odmiennymi tradycjami instytucjonalnymi i prawnymi, wynikającymi z anglosaskich i francuskich korzeni. Frederic Delaneuville, będący pracownikiem naukowym Wydziału Zarządzania na Uniwersytecie Comeniusa w Bratysławie, jest autorem tekstu poświęconego procesom metropolizacji zachodzącym w stolicy Słowacji. Reformy decentralizacji sprawiły, że współczesna Bratysława składa się z cieszących się dużą autonomią dzielnic, co stanowi istotne wyzwanie w kontekście spójnego zarządzania największym na Słowacji obszarem metropolitalnym.

Przenoszenie rozwiązań dotyczących funkcjonowania czy struktury instytucjonalnej zagranicznych metropolii na grunt polski jest w zasadzie niemożliwe. Jednak obserwacja przykładów ich funkcjonowania i rozwoju może być niezwykle pouczająca i użyteczna w procesie tworzenia rozwiązań, które pozwolą na uwolnienie potencjału polskich obszarów metropolitalnych i przyczynią się do pomyślnego rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Noty o Autorach

Sebastien Bauvet — docteur en sociologie de l'EHESS, responsable de recherche au sein de l'association Article 1/Frateli Lab et chercheur associé au Centre Maurice Halbwachs. Après avoir consacré sa thèse au monde professionnel de la sécurité privée, il travaille actuellement sur la reconnaissance et le développement des soft skills/compétences transversales chez les jeunes, et leur place dans le processus d'intégration socioprofessionnelle et les rapports sociaux. Publications récentes : „The Private Side of a New Security Identity in French Cities”, *Political Preferences* 2018, n° 18, vol. 1, p. 75—90 ; „Les implications socialement anxiogènes du travail de la sécurité privée”, *Nouvelle Revue de Psychosociologie* 2017, n° 24, vol. 2, p. 131—143 ; „Le genre au travail dans la sécurité privée”, *Nouvelle Revue du Travail* 2017, n° 10, <https://nrt.revues.org/3051>.
sebastien.bauvet@gmail.com

Charles-Étienne Beaudry — doctorant en science politique à l'École d'études politiques de l'Université d'Ottawa. Ses champs d'intérêt couvrent la mécanique de l'administration publique et les principes de la science politique. Son mémoire de maîtrise se penchait sur les ententes entre le gouvernement fédéral, les gouvernements provinciaux et municipaux dans le domaine des investissements en infrastructures publiques au Canada.
cbeau159@uottawa.ca

Krzysztof Bierwiazonek — doktor, socjolog, adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania naukowe związane z tematyką miejską ze szczególnym uwzględnieniem społecznych uwarunkowań funkcjonowania przestrzeni publicznych. Autor trzech książek (m.in. *Spoleczne znaczenie miejskich przestrzeni publicznych*, Katowice 2016, a wspólnie z Barbarą Lewicką i Tomaszem Nawrockim *Rynki, malle i cmentarze. Przestrzeń publiczna miast śląskich w perspektywie socjologicznej*, Kraków 2012) oraz kilkudziesięciu artykułów, głównie z dziedziny socjologii miasta i studiów miejskich.
krzysztof.bierwiazonek@us.edu.pl

Eric Champagne — professeur agrégé en administration publique à l'École d'études politiques de la Faculté des sciences sociales de l'Université d'Ottawa. Ses axes d'enseignement portent sur la gestion publique, la gouvernance démocratique, l'évaluation de programme, la formulation des politiques publiques ainsi que sur la mondialisation et l'intégration continentale. Ses quatre axes de recherche actuels portent sur : la gouvernance multinationale au Canada (les rapports entre le fédéral, les provinces et les municipalités) dans le secteur du financement des infrastructures et du transport ; les réformes du secteur public dans les pays en développement (décentralisation, finances publiques, mise en œuvre des politiques) ; sur la gouvernance et les instruments de finances publique ; ainsi que sur l'influence de la nouvelle gouvernance publique sur l'innovation sociale en milieu minoritaire francophone.

Parmi ses autres engagements universitaires et professionnelles, il est professeur associé au Collège des Administrateurs de société de l'Université Laval où il enseigne la gouvernance corporative. Il siège sur plusieurs conseils d'administration. Il est aussi professeur associé à l'École nationale d'administration du Sénégal où il enseigne la méthodologie de recherche et la gestion publique. Il est notamment, membre du CA du Forum sur le Rendement et la Planification (PPX) ; membre du CA de l'Institut d'administration publique du Canada (chapitre de la capitale nationale) ; et membre du CA du Canadian Urban Institute.

echampagne@uottawa.ca

Frédéric Delaneuille est responsable du programme de français de la faculté de management de l'Université Comenius de Bratislava. Il est diplômé en droit et en sciences politiques de l'Université Jules Verne en Picardie, où il a également soutenu une thèse portant sur le management des administrations publiques en Europe qui se focalise sur la France et les pays du groupe de Visegrad. Il a complété sa formation en management par un diplôme de troisième cycle spécialisé en management de projets à l'École Nationale Supérieure des Arts et Métiers de Cluny. Il a dirigé un projet visant à promouvoir les investissements français en Pologne puis il a travaillé en tant que Chargé de mission pour la coopération universitaire à l'Ambassade de France au Monténégro. En tant que responsable du programme français de la Faculté de management de l'Université Comenius, il participe activement à diverses activités visant à soutenir le développement de la coopération entre les universités françaises et slovaques. Dans le cadre de son activité pédagogique, il enseigne des matières liées au droit européen, au droit commercial et à la politique régionale de l'UE. frederic.delaneuille@fm.uniba.sk

Georges Gay — emeritus professor in Geography and Planning at the University Jean Monnet Saint-Etienne and former Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences. As a researcher he is part of EVS (UMR CNRS 5600). His main research topics concern history and policy of redevelopment of cities and territories of former industrialization. georges.gay@univ-st-etienne.fr

Krzysztof Gwosdz — doktor habilitowany, pracuje w Zakładzie Rozwoju Regionalnego w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania badawcze obejmują problematykę rozwoju lokalnego i regionalnego oraz geografie ekonomiczną miast. Jest autorem blisko 100 publikacji akademickich i ekspertyz dotyczących m.in. funkcjonowania i restrukturyzacji miast i okręgów przemysłowych, efektów specjalnych stref ekonomicznych, relokacji działalności gospodarczej, bezpo-

średnich inwestycji zagranicznych, społecznych i kulturowych uwarunkowań lokalnego i regionalnego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rewitalizacji miast.
krzysztof.gwosdz@uj.edu.pl

Katarzyna Kajdanek — socjolog, doktor habilitowany, profesor nadzwyczajny w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania naukowe: socjologia miasta i wsi, proces suburbanizacji, ekonomia miasta ponowoczesnego, miejski system konsumpcji. Wybrane publikacje: *Bieganie — nowy przejaw miejskiego systemu konsumpcji we Wrocławiu*. W: M. Błaszczyk, J. Pluta, red.: *Uczestnicy, konsumenci, mieszkańcy* (Warszawa 2015, s. 141—168); *Dom na suburbiach. Brak ideału podmiejskiego zamieszkiwania a strategie udomowienia*. W: M. Łukasiuk, Ł. Jewdokimow, red.: *Socjologia zamieszkiwania* (Warszawa 2014, s. 181—215); *Newcomers vs. Old-timers? Community, Co-operation and Conflict in the Suburbs of a Post-socialist City: the Case of Wrocław, Poland*. In: P. Watt, P. Smeets, eds.: *Neighbourhoods, Belonging and Mobilities in the City and Suburb* (London 2014, s. 182—201); *Suburbanizacja po polsku* (Kraków 2012).
katarzyna.kajdanek@uwr.edu.pl

Alicja Kosterska — doktorantka w Zakładzie Filmu i Kultury Wizualnej Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwentka MISH i kultury współczesnej (Uniwersytet Jagielloński). Interesuje się politycznością literatury i kultury wizualnej, a także przemianami tożsamości górnośląskiej.
a.kosterska@gmail.com

Tomasz Kwiatkowski — socjolog, doktorant w Zakładzie Rozwoju Regionalnego w Instytucie Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego zainteresowania badawcze obejmują problematykę rozwoju lokalnego i regionalnego oraz geografii przemysłu. Jest autorem ok. 10 publikacji akademickich i popularnonaukowych dotyczących klastrów, gospodarki opartej na wiedzy, polityki innowacyjności oraz migracji.
tomasz.kwiatkowski@doctoral.uj.edu.pl

Christelle Morel Journal — maîtresse de conférences à l'université Jean-Monnet Saint-Étienne et chercheuse au sein du laboratoire Environnement, ville, société (UMR CNRS 5600). Ses recherches portent sur les stratégies de (re)développement des villes industrielles, les transformations des outils et politiques d'aménagement urbain et les processus de dévalorisation territoriale. Elle a récemment coordonné, avec Fabien Desage et Valérie Sala Pala, l'ouvrage *Le Peuplement comme politique(s)* (Presses universitaires de Rennes, 2014) et, avec Gilles Pinson, un numéro spécial de la revue *Territory, Politics, Governance* (vol. 4, n° 2, 2016) et, chez Routledge (2017), *Debating the Neoliberal City*.
christelle.morel.journal@univ-st-etienne.fr

Rafał Muster — doktor habilitowany nauk społecznych, socjolog, od 2005 roku adiunkt w Zakładzie Socjologii Organizacji, Gospodarki i Metodologii Badań Społecznych w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego. W latach 2000—2004 pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach. Habilitację uzyskał w 2016 roku na podstawie monograficznego cyklu publikacji *Procesy zachodzące na rynku pracy — ze szczególnym uwzględnieniem województwa śląskiego. Diagnoza kategorii defaworyzowanych na rynku pracy*. Koordynator merytoryczny i uczestnik licznych projektów badawczych — także współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego — związanych

z analizami procesów zachodzących na lokalnych i regionalnych rynkach pracy. W latach 2009—2010 ekspert Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach w projekcie monitorowania regionalnego rynku pracy. Autor siedmiu opublikowanych raportów z badań rynku pracy oraz ponad stu artykułów z problematyki rynku pracy oraz zarządzania zasobami ludzkimi. Uczestnik licznych konferencji o zasięgu zarówno ogólnopolskim, jak i międzynarodowym. Prowadzi zajęcia dydaktyczne m.in. z zakresu socjologii bezrobocia i rynku pracy, metodologii badań społecznych, badań ewaluacyjnych.

Od 2011 roku sekretarz Komisji Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska Polskiej Akademii Nauk. Przewodniczący Rady Programowo-Biznesowej funkcjonującej przy Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego, członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

rafal.muster@us.edu.pl

Tomasz Nawrocki — socjolog, profesor w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od lat prowadzi badania nad śląskimi miastami, ostatnio zainteresowania naukowe koncentruje na problematyce funkcjonowania przestrzeni publicznych. Autor lub współautor kilku książek oraz kilkudziesięciu artykułów poświęconych przede wszystkim tematyce miejskiej i regionalnej.

tomasz.nawrocki@us.edu.pl

Paweł Pistelok — doktorant na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, gdzie ukończył socjologię ze specjalnością komunikacja społeczna (2013). Jego naukowe zainteresowania koncentrują się wokół socjologii religii i socjologii miasta, obecnie przygotowuje rozprawę poświęconą kondycji przestrzeni publicznych w centrum Katowic. Pracuje w zespole Obserwatorium Polityki Miejskiej Krajowego Instytutu Polityki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, gdzie odpowiada za koordynację prac nad raportem poświęconym partycypacji publicznej. Współpracował z Wydziałem Zamiejscowym Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii Ignatianum w Krakowie.

ppistelok@irm.krakow.pl

Robert Pyka — doktor habilitowany, adiunkt w zakładzie Socjologii polityki, od 2012 roku dyrektor ds. nauki w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego, założyciel i przewodniczący Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych (<http://www.obserwatorium-miasto.us.edu.pl>). W swoich badaniach mieszczących się w obrębie socjologii i antropologii polityki skupia się głównie na problematyce związanej z kondycją i przyszłością państwa oraz ewolucji jego struktur terytorialnych w perspektywie globalizacji oraz metropolizacji. W ostatnich latach skoncentrował badania przede wszystkim na funkcjonowaniu obszarów metropolitalnych w Polsce, we Francji oraz w Kanadzie. Uczestniczył w kilkunastu projektach badawczych, w siedmiu pełniąc funkcję kierownika. W swoim dorobku posiada kilkadziesiąt artykułów w polskich i zagranicznych czasopismach naukowych. Jest autorem dwóch monografii: *Metropolizacja a lokalne governance. Globalne wyzwania państwa narodowego na przykładzie V Republiki Francuskiej* (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2014) oraz *Globalizacja — sprawiedliwość społeczna — efektywność ekonomiczna* (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2008).

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (PTS), Regional Studies Association (RSA), Międzynarodowego Stowarzyszenia Socjologów Języka Francuskiego (AISLF), Komisji Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska Polskiej Akademii Nauk oraz ekspertem Komitetu Gospodarki Miejskiej przy Krajowej Izbie Gospodarczej. Od 2003

roku jest dyrektorem Domu Miasta Saint-Etienne w Katowicach, rozwijającego międzynarodową współpracę i wymianę doświadczeń.

robert.pyka@us.edu.pl

Lisa Rolland — docteure en géographie-aménagement (Université Paris Ouest Nanterre La Défense) et enseignante contractuelle à l'École nationale supérieure d'architecture de Lyon (ENSAL), membre associée de l'UMR 5600 EVS (Environnement, ville, société) CNRS. Ses travaux portent particulièrement sur la circulation du modèle du commerce équitable, le renouveau de ses espaces et de ses acteurs, des „Suds” vers les „Nords”, ainsi que les imaginaires et symboles associés. Elle est qualifiée, depuis 2016, aux sections 23 (géographie) et 24 (aménagement, urbanisme) du Conseil National des Universités.
lisa.rolland@lyon.archi.fr

Sławomir Sitek — doktor habilitowany nauk o Ziemi w zakresie geografii oraz magister ekonomii. Pracownik naukowo-dydaktyczny Katedry Geografii Ekonomicznej na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół procesu rozwoju lokalnego i regionalnego, głównie w zakresie obszarów przygranicznych. Współautor pięciu kompleksowych monografii dotyczących rynku pracy województwa śląskiego. Ma wieloletnie doświadczenie w pracy w samorządzie terytorialnym, z którym aktualnie aktywnie współpracuje m.in. w zakresie programowania procesów rewitalizacji. Ekspert i wykonawca badań dla Najwyższej Izby Kontroli, Urzędu Marszałkowskiego oraz Górnośląskiego Związku Metropolitalnego. Autor lub współautor 8 książek oraz przeszło 40 artykułów naukowych.

Ważniejsze publikacje: *Uwarunkowania rozwoju lokalnego na obszarach przygranicznych* (Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2016), *Stykowość obszaru i jej wpływ na przebieg procesów społeczno-ekonomicznych na przykładzie południowej części województwa śląskiego* (Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2010), współautor: *Spoleczno-gospodarcze i przestrzenne kierunki zmian regionalnego oraz lokalnych rynków pracy województwa śląskiego* (2013), A. Szajnowska-Wysocka, S. Sitek: *Koncepcje teoretyczne rozwoju regionalnego* (Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2015).

slawomir.sitek@us.edu.pl

Agnieszka Sobala-Gwosdz — doktor nauk o Ziemi, pracuje w Instytucie Inżynierii Technicznej w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu. Jej zainteresowania badawcze obejmują problematykę rozwoju lokalnego i regionalnego oraz geografie ekonomiczną miast. Jest autorem blisko 50 publikacji akademickich i ekspertyz dotyczących m.in. funkcjonowania i rozwoju obszarów peryferyjnych szczególnie w południowo-wschodniej Polsce. Specjalizuje się w teorii biegunów wzrostu, problematyce bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz rewitalizacji miast.

asobala@poczta.fm

Małgorzata Suchacka — doktor habilitowany, socjolog rozwoju i organizacji, adiunkt w Zakładzie Socjologii Rozwoju Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego, od 2015 roku prodziekan ds. kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania naukowe i badawcze: regiony i organizacje uczące się, gospodarka oparta na wiedzy, teorie rozwoju społecznego, zarządzanie wiedzą, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, elity gospodarcze i polityczne. Autorka książki *Transformacja regionu*

przemysłowego w kierunku regionu wiedzy. Studium socjologiczne województwa śląskiego (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2014) oraz współautorka 5 kolejnych książek. Autorka lub współautorka ponad 100 artykułów naukowych w czasopismach krajowych i zagranicznych. Autorka kilkudziesięciu wystąpień naukowych na zjazdach i konferencjach krajowych, międzynarodowych i zagranicznych. Była kierownikiem grantu „Region przemysłowy jako region »uczący się«. Socjologiczne uwarunkowania przekształceń na przykładzie województwa śląskiego” (2010—2012) oraz członkiem zespołu badawczego w granicie „Networking a produktywność badawcza pracownika naukowego w naukach o zarządzaniu” (2013—2016). Uczestniczka krajowych programów badawczych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki finansowanego ze środków Unii Europejskiej, członkini Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Komisji Studiów nad Przyszłością Górnego Śląska Polskiej Akademii Nauk.
malgorzata.suchacka@us.edu.pl

Emmanuel Thimonier-Rouzet — docteur en géographie-aménagement, professeur des universités associé en aménagement à l’université Lyon 3 et chercheur associé à l’UMR 5600 EVS (Environnement, ville, société) CNRS. Il est également chargé d’études à l’agence d’urbanisme de l’aire métropolitaine lyonnaise (UrbaLyon). Thèmes de recherche : aménagement du territoire, métropolisation, réseaux de territoires, grands territoires, urbanisme, géographie urbaine, géographie économique, Lyon, France, Europe.
emmanuel.thimonier@univ-lyon3.fr

Elżbieta Zuzańska-Żyśko — geograf społeczno-ekonomiczny, doktor habilitowany, od 2003 roku adiunkt w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Obszar zainteresowań naukowych: miasto, procesy metropolizacji, rozwój lokalny i regionalny, gospodarka przestrzenna. Autorka ponad 70 publikacji naukowych, w tym trzech książek i współautorka pięciu monografii. Najważniejsze publikacje: *Procesy metropolizacji. Teoria i praktyka* (Warszawa: PWN 2016), *Male miasta w okresie transformacji. Studium w regionie śląskim* (Katowice: Wydawnictwo „Śląsk” 2006).
elzbieta.zuzanska-zysko@us.edu.pl

Agata Zygmunt — socjolog, adiunkt w Zakładzie Socjologii Polityki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, absolwentka Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Śląskiego. W centrum jej zainteresowań naukowo-badawczych leżą zagadnienia z obszaru demografii społecznej, polityki społecznej, socjologii problemów społecznych, a także problematyka płci kulturowej. Jest autorką wielu artykułów naukowych, opublikowanych w pracach zbiorowych i w periodykach naukowych, jak również uczestniczką oraz prelegentką konferencji i sympozjów krajowych i zagranicznych.
agata.zygmunt@us.edu.pl

Redakcja: Barbara Malska (teksty polskie), Aleksandra Mańka-Chmura (teksty francuskie)

Projekt okładki: Justyna Kijonka

Opracowanie graficzne okładki: Paulina Dubiel

Korekta: Marzena Marczyk

Łamanie: Alicja Załęcka

Copyright © 2018 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2353-9658
(wersja elektroniczna)

Wersją pierwotną (referencyjną) pisma jest wersja elektroniczna

ISSN 0072-5013
(wersja drukowana)

Uznanie autorstwa — Użycie niekomercyjne —
Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Czasopismo dystrybuowane bezpłatnie

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
email: wydawus@us.edu.pl

Ark. druk. 18,75. Ark. wyd. 25,5.

Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7–9, 71-063 Szczecin